

دسترسی مهاجران به تحصیلات عالی در کانادا
مطالعه موردی جامعه افغان‌های تازه وارد در بریتیش کلمبیا

تهیه کنندگان

دکتور صوفیا نوری

استاد کمکی پوهنخی (دانشکده) تعلیم و تربیه پوهنتون (دانشگاه) UBC و محقق اصلی

آسیه محمد

محصل ماستری تعلیم و تربیه و دستیار تحقیق

مینه نیکمل

محصل ماستری اداره و مدیریت و هماهنگ کننده جامعه افغان‌ها و مترجم

الهه صافی

رئیس انجمن Safi Association for Humanity و محصل ماستری پوهنتون SFU

نهادهای حامی

Safi Association for Humanity

DiverseCity

Abbotsford School District

حامی مالی

John H. M. and Doris D. Andrews Research and Development Award

رپور نهایی

دسترسی مهاجران به تحصیلات عالی در کانادا مطالعه موردی جامعه افغان‌های تازه وارد در بریتیش کلمبیا

"این روند بسیار پیچیده و پر از چالش بود. بهتر میبود اطلاعات بیشتری در اختیار ما قرار می گرفت درباره اینکه چگونه و کجا ثبت نام کنیم، با چه کسانی در این مورد صحبت کنیم، از کجا کمک مالی دریافت کنیم، یا چگونه قرضه تحصیلی بگیریم. اگر معلومات درباره برخی وب سایت‌های مهم به ما داده می شد، بسیار مفید می بود. علاوه بر این، تلاش برای زندگی در شهری گران قیمت مانند بریتیش کلمبیا فشار زیادی بر انسان وارد می‌کند."

یکی از پاسخ دهندگان افغان

اهداف

این تحقیق دسترسی به آموزش عالی توسط تازه‌واردان افغان در منطقه لوئر مینلند بریتیش کلمبیا کانادا را بررسی کرده است. هدف این پروژه استفاده از پرسشنامه‌ها برای شناسایی موانع و استفاده از سوالات مصاحبه برای ارزیابی این بود که تازه‌واردان افغان چگونه بر این چالش‌ها غلبه می‌کنند. پاسخ‌های اشتراک‌کنندگان که در این گزارش ارائه شده است، بینش‌ها و پیشنهاداتی را فراهم می‌سازد که می‌تواند دسترسی پناهندگان افغان به آموزش عالی در کانادا را بهبود بخشد، با تمرکز بر سیستم آموزشی بریتیش کلمبیا. همچنین داده‌هایی در مورد آموزش عمومی و خدمات حمایتی مبتنی بر جامعه و منابع موجود برای این تازه واردان در مسیر تکمیل موفقانه آموزش عالی ارائه می‌گردد.

اشتراک‌کنندگان

۷۱ پاسخ پرسشنامه بین اگست ۲۰۲۴ تا جنوری ۲۰۲۵ جمع‌آوری شد. همه ۷۱ اشتراک‌کننده بالای ۱۸ سال سن داشتند، در بریتیش کلمبیا زندگی می‌کردند و

از افغانستان یا دارای پیشینه افغان

بودند. از میان اشتراک‌کنندگان، ۳۰

نفر مرد و ۴۱ نفر زن بودند و

هیچ‌کدام خود را غیر دوجنسیتی

معرفی نکردند. سن اشتراک‌کنندگان

در زمان ورود به بریتیش کلمبیا بین ۹

تا ۴۰ سال بود، که میانگین آن ۲۷

سال و مد آن ۲۵ سال بود. مدت زمان

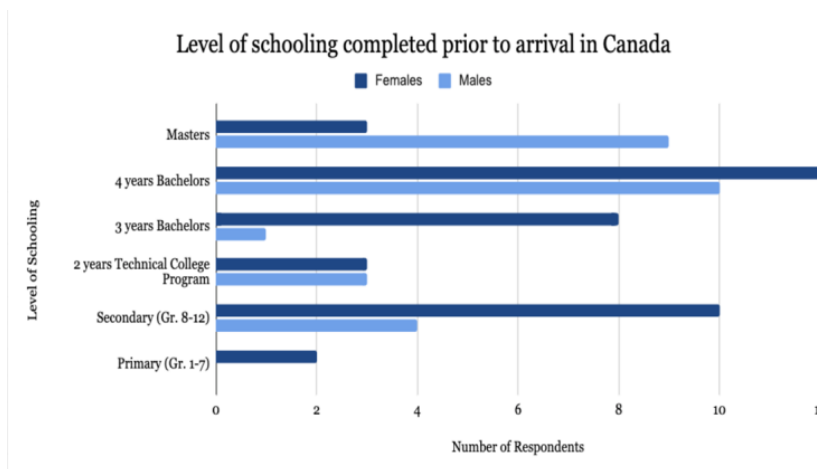
زندگی آنان در کانادا در زمان انجام

این پرسشنامه بین ۱۰ ماه تا ۱۱ سال

بود، با میانگین ۲.۴۹ سال و مد ۲

سال. از میان اشتراک‌کنندگان، ۲۸٪

در بریتیش کلمبیا در لیسه عمومی و ۴۴٪ در لیسه بزرگسالان حضور یافته بودند.

این نشان می‌دهد که تازه‌واردان افغان هنگام ورود به مؤسسات آموزش عالی، عمدتاً دوره مکتب/لیسه را خارج از کانادا تکمیل کرده‌اند، هرچند بسیاری از آن‌ها از سیستم‌های آموزشی عمومی موجود در استان نیز استفاده می‌کنند.

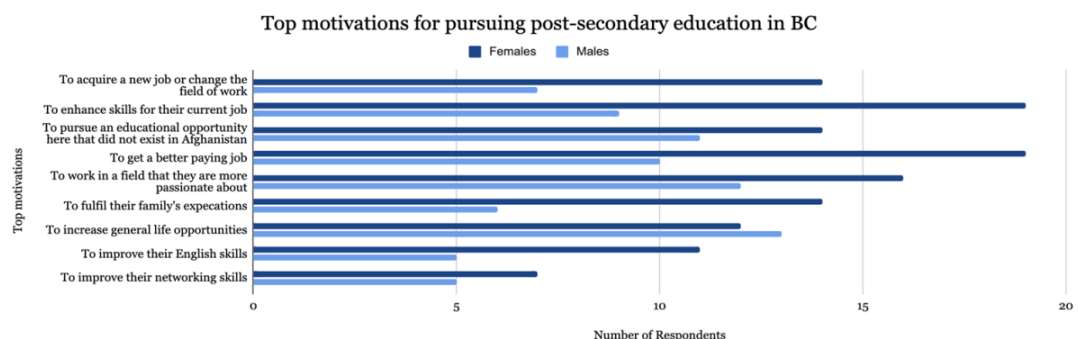
نتایج نظرسنجی نشان می‌دهد که تازه‌واردان افغان به کانادا در زمان ورود، انگیزه بسیار بالایی برای ادامه آموزش عالی دارند. از میان پاسخ‌دهندگان، ۹۰٪ اظهار داشتند که علاقه بسیار زیاد به ادامه تحصیلات عالی دارند، ۷٪ علاقمند بودند، و هیچ‌یک از پاسخ‌دهندگان عدم علاقه به پیگیری آموزش عالی را گزارش نکردند.

بالاترین سطح تحصیلی تکمیل‌شده توسط پاسخ‌دهندگان در شکل ۱ نشان داده شده است، که بیان می‌کند تقریباً ۷۵٪ پیش از ورود، برنامه‌های دیپلوم و درجه تحصیلی را تکمیل کرده بودند. بر اساس یافته‌های نظرسنجی، بسیاری از تازه‌واردان افغان تسلط قوی به زبان انگلیسی گزارش کرده‌اند (به جدول ۱ مراجعه کنید).

ارزیابی خود سنجی شرکت کنندگان از سطح زبان انگلیسی	صحبت کردن	خواندن	نوشتن
عالی	۵۱٪	۴۹٪	۳۹٪
متوسط	۴۵٪	۴۶٪	۵۵٪
ابتدایی	۴٪	۴٪	۶٪

جدول ۱: این جدول معلومات سروی را ارائه می‌کند که در آن اشتراک‌کنندگان سطح مهارت خود در زبان انگلیسی را در بخش‌های صحبت کردن، خواندن و نوشتن (عالی، متوسط یا ابتدایی) ارزیابی کرده‌اند.

انگیزه‌های اصلی برای ادامه تحصیلات عالی در بریتیش کلمبیا بین مردان و زنان متفاوت بود (شکل ۲). برای زنان، سه انگیزه اصلی شامل بهبود مهارت‌ها برای شغل فعلی، دستیابی به شغل با درآمد بهتر، و دنبال کردن مسیری شغلی که علاقه بیشتری به آن دارند، بود. برای مردان، سه انگیزه اصلی شامل افزایش فرصت‌های کلی زندگی، دنبال کردن مسیری شغلی که علاقه بیشتری به آن دارند، و استفاده از فرصت‌های آموزشی موجود در بریتیش کلمبیا که در افغانستان وجود نداشت، بود.

بر اساس این انگیزه‌ها و مهارت‌های زبانی، تازه‌واردان افغان تصور می‌کنند که برای ادامه تحصیلات عالی در موقعیت مناسبی قرار دارند؛ اما در عین حال موانع سیستمی مشخصی وجود دارد که باید برای رسیدن به اهداف آموزشی خود آن‌ها را پشت سر بگذارند.

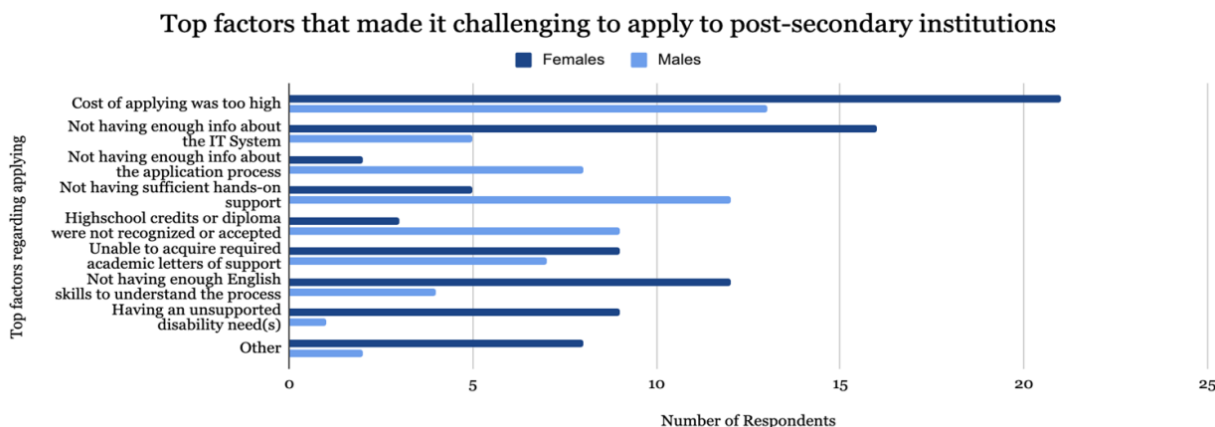
چالش‌ها

فرآیند درخواست برای تازه‌واردان افغان چالش‌هایی را به همراه دارد. یافته‌های نظرسنجی ما نشان می‌دهد که ۵۵٪ پاسخ‌دهندگان برای درخواست به کالج‌های محلی در بریتیش کلمبیا اقدام کرده‌اند، ۱۹٪ تمایلی به رفتن به کالج نداشتند یا نیازی به آن احساس نمی‌کردند، و ۲۶٪ تمایل به درخواست داشتند اما قادر به انجام آن نبودند.

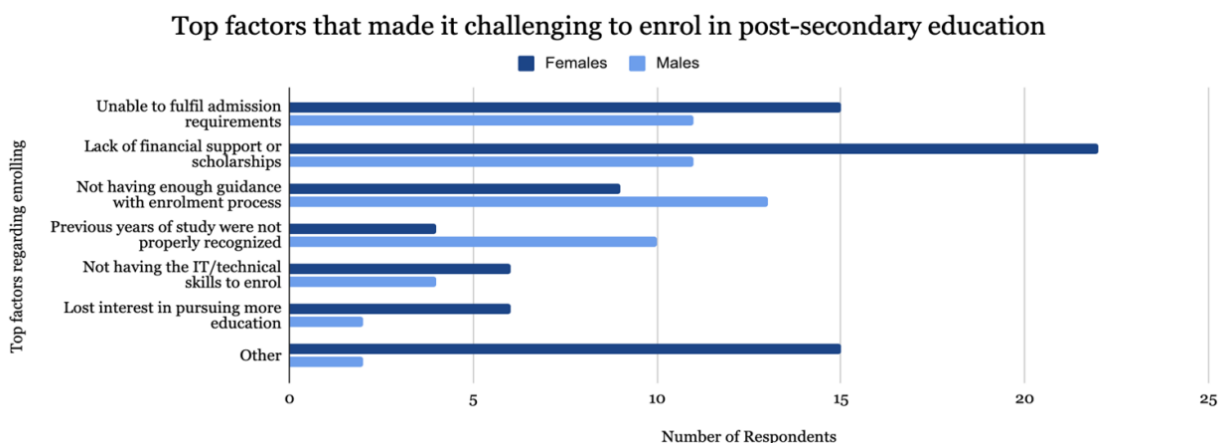
در مورد دانشگاه‌های بریتیش کلمبیا، ۵۷٪ پاسخ‌دهندگان برای درخواست اقدام کرده‌اند، ۲٪ تمایلی به رفتن به دانشگاه نداشتند یا نیازی به آن احساس نمی‌کردند، و ۴۱٪ تمایل به درخواست داشتند اما به دلیل شرایط خارجی قادر به انجام آن نبودند.

در زمان تکمیل پرسشنامه‌ها، ۴۲٪ اشتراک‌کنندگان در یکی از برنامه‌های آموزش عالی در بریتیش کلمبیا ثبت‌نام کرده بودند. این تلاش‌ها نشان می‌دهد که تازه‌واردان افغان نه تنها دارای انگیزه و تمایل هستند، بلکه به‌طور عملی نیز برای ورود به مؤسسات آموزش عالی در این استان اقدام می‌کنند.

پاسخ‌دهندگان چالش‌های متعددی را در مراحل درخواست، ثبت‌نام و تکمیل آموزش عالی در بریتیش کلمبیا گزارش کردند. عوامل اصلی که فرآیند درخواست به مؤسسات آموزش عالی را دشوار می‌ساخت شامل هزینه‌های بالای درخواست، اطلاعات ناکافی درباره روند، و نبود حمایت عملی و مستقیم بود (شکل ۳).

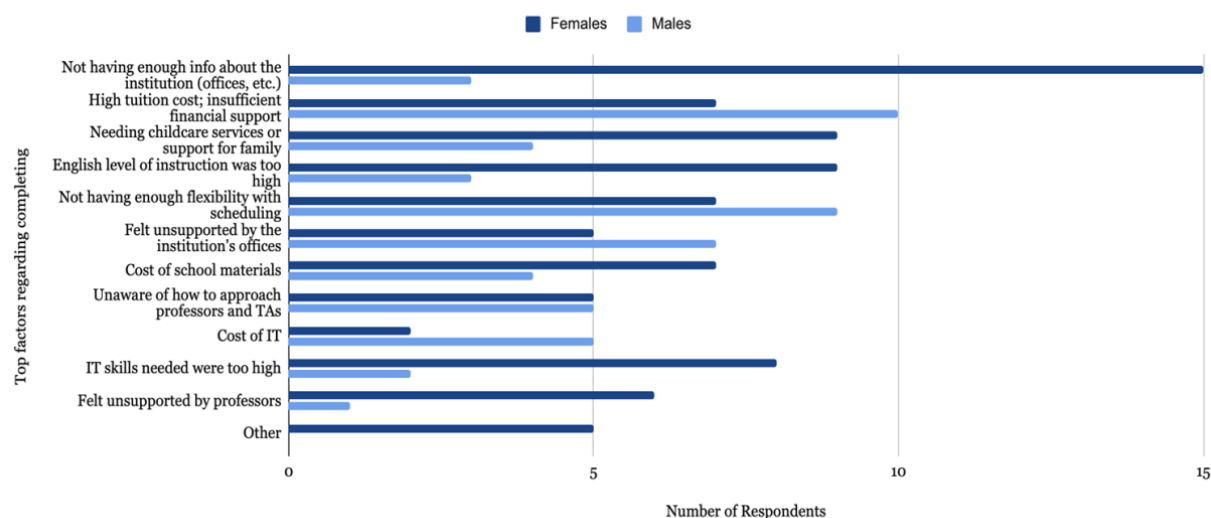
بطور مشابه، چالش‌های مربوط به ثبت‌نام شامل نبود حمایت مالی یا بورس‌های تحصیلی، نداشتن راهنمایی یا حمایت در روند ثبت‌نام، و ناتوانی در برآورده ساختن شرایط و الزامات پذیرش بود (شکل ۴).

پس از ثبت‌نام، موانعی که مانع از تکمیل موفقانه برنامه‌های پاسخ‌دهندگان می‌شد شامل هزینه‌های بلند تحصیلی و محدودیت حمایت مالی، احساس نبود حمایت از سوی دفاتر مؤسسات، و ندانستن این‌که چگونه با استادان و دستیاران تدریس ارتباط برقرار کنند، بود (شکل ۵).

این نتایج نشان می‌دهد که تازه‌واردان در بریتیش کلمبیا در هر مرحله از مسیر آموزش عالی خود از درخواست تا تکمیل با موانع مالی و سیستمی روبه‌رو هستند.

Top three factors that made it challenging to successfully completing the post-secondary program you were in (after enrolment)

عوامل محیطی و شخصی

پاسخ‌دهندگان در جریان آموزش عالی خود در بریتیش کلمبیا چالش‌های مختلف محیطی و روانی/احساسی را شناسایی کردند که بر تجربه‌های تحصیلی و اجتماعی آنان تأثیر گذاشته است. در بخش چالش‌های محیطی، ۴۶٪ به نبود خدمات و حمایت‌ها اشاره کردند، ۴۶٪ در ایجاد ارتباطات و/یا دوستی‌ها با مشکل مواجه بودند، و ۳۹٪ به نبود اطلاعات کلی درباره منابع یا حمایت‌ها اشاره کردند. علاوه بر این، ۳۶٪ از پاسخ‌دهندگان تازه‌وارد افغان به دلیل پیشینه قومی خود تجربه نژادپرستی داشتند، ۲۹٪ سیستم آموزشی را بیش از حد فردگرایانه یا رقابتی دانستند، و ۲۰٪ تفاوت‌های فرهنگی کلی را تجربه کردند.

پاسخ‌دهندگان همچنین چندین چالش روانی و احساسی را گزارش کردند. رایج‌ترین چالش‌های روانی و احساسی شامل احساس تنهایی و انزوا (۳۸٪)، اضطراب در مورد تعادل بین کار و تحصیل (۳۶٪)، و اضطراب در مورد تعادل بین تحصیل و خانواده (۳۵٪) بود. برخی دیگر احساس منفی نسبت به عدم دستیابی به دستاوردهای مورد انتظار پس از آمدن به بریتیش کلمبیا داشتند (۳۵٪)، تحت فشار بودن به دلیل حجم کار درسی (۳۵٪)، و ناتوانی در رسیدن به اهداف تحصیلی با سرعت مورد انتظار (۳۱٪).

این یافته‌ها چالش‌های محیطی و روانی را در کنار موانع سیستمی که پیش‌تر ذکر شد برجسته می‌سازد و نشان می‌دهد که این عوامل بر کیفیت تجربه زندگی دانشجویان تازه‌وارد افغان در بریتیش کلمبیا تأثیر می‌گذارند.

اکثریت پاسخ‌دهندگان گزارش دادند که در برنامه‌هایی که توسط سازمان‌های اسکان مجدد یا غیرانتفاعی برای کمک به تازه‌واردان در جهت هدایت و درک سیستم آموزشی در بریتیش کلمبیا ارائه می‌شود، مشارکت محدودی داشته‌اند. وقتی درباره استفاده از برنامه‌های ارائه‌شده توسط سازمان‌های اسکان مجدد یا غیرانتفاعی برای درک بهتر سیستم آموزشی استان پرسیده شد، ۷۱٪ شرکت‌کنندگان گفتند که هیچ برنامه‌ای را نمی‌شناسند، ۱۴٪ اظهار داشتند که درباره این برنامه‌ها اطلاع دارند اما از آن‌ها استفاده نکرده‌اند، و تنها ۱۵٪ از یک برنامه استفاده کرده‌اند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که نیاز به افزایش آگاهی و دسترسی به برنامه‌هایی وجود دارد که برای کمک به تازه‌واردان در درک بهتر و مسیریابی آموزش عالی در بریتیش کلمبیا طراحی شده‌اند.

از میان ۷۱ شرکت‌کننده، ۲۹ نفر در حال حاضر در یکی از برنامه‌های آموزش عالی در بریتیش کلمبیا (مانند کالج، دانشگاه، آموزش‌های فنی و غیره) مشغول به تحصیل هستند، و ۳۸٪ از پاسخ‌دهندگان برنامه‌های خود را با موفقیت تکمیل کرده‌اند، که نشان می‌دهد دستیابی به آموزش عالی برای تازه‌واردان افغان، با وجود چالش‌هایی که با آن مواجه هستند، امکان‌پذیر است. داده‌های این مطالعه بر نیاز به حمایت‌ها و منابع تأکید می‌کند تا شانس موفقیت تازه‌واردانی که به دنبال دسترسی به آموزش عالی در بریتیش کلمبیا هستند افزایش یابد. علاوه بر شناسایی موانع پیش‌روی تازه‌واردان، هدف این نظرسنجی همچنین گردآوری پیشنهادهایی برای بهبود دسترسی و نتایج برای آنان بوده است؛ این پیشنهادها در بخش بعدی ارائه می‌شوند.

پیشنهادهای

فهرست اقدامات پیشنهادی زیر مستقیماً از پاسخ‌های شرکت‌کنندگان در نظرسنجی و در پاسخ به یک سؤال باز درباره این‌که چه نوع حمایت‌هایی می‌تواند موفقیت آنان را در فرآیند دسترسی و تکمیل آموزش عالی تسهیل کند، استخراج شده است.

۱. آگاهی از سیستم آموزشی و فرصت‌ها

۱.۱. ارائه مشاوره شخصی‌سازی شده تحصیلی و شغلی برای هدایت افراد در مسیرهای بازگشت به حرفه‌های قبلی یا کشف مسیرهای شغلی جدید.

۱.۲. کمک به افراد برای غلبه بر چالش‌ها و هدایت آنان به منابع مناسب.

۱.۳. توضیح مسیرهای شغلی انتخاب شده، چالش‌ها و فرصت‌ها، و نحوه ارتباط با منتورهای مناسب.

۲. ارائه کلاس‌های منظم حضوری زبان انگلیسی

۲.۱. ایجاد کلاس‌های ساختارمند حضوری زبان انگلیسی با تمرکز بر مهارت‌های کاربردی و آکادمیک.

۲.۲. ایجاد محیط آموزشی تعاملی که در آن دانشجویان بتوانند سناریوهای واقعی زندگی مانند پر کردن فرم‌ها، شرکت در مصاحبه‌ها، و مشارکت در بحث‌های گروهی را تمرین کنند.

۳. کمک به تازه واردان برای استفاده از مهارت‌های کسب شده در کشورهای مبدأ

۳.۱. ارائه ارزیابی مهارت‌ها برای شناسایی و تأیید مدارک و صلاحیت‌های آنان.

۳.۲. ایجاد برنامه‌های پل‌سازی برای رشته‌هایی مانند داروسازی، طبابت و معلمی، به منظور ساده‌تر و سریع‌تر ساختن روند دریافت مجوز حرفه‌ای.

۳.۳. تمرکز بر آموزش‌های عملی و کاربردی برای کمک به انتقال آسان‌تر افراد به بازار کار و حرفه‌شان.

۴. فراهم‌سازی فرصت‌ها برای دریافت حمایت و نامه‌های مرجع

۴.۱. ایجاد برنامه‌های منتورشیپ که در آن تازه واردان بتوانند با متخصصان رشته‌های خود ارتباط برقرار کنند.

۴.۲. فراهم‌سازی فرصت‌های انترنشیپ و کار داوطلبانه برای ایجاد رفرنس‌های محلی و گسترش شبکه‌های حرفه‌ای.

۵. حمایت از والدین و خانواده‌ها

۵.۱. ایجاد برنامه‌های مراقبت از کودک با هزینه مناسب و دسترسی آسان و با ساعات کاری انعطاف‌پذیر.

۵.۲. اطمینان از این‌که مراکز مراقبت از کودک دارای حساسیت فرهنگی باشند و محیطی امن و حمایتی فراهم کنند تا والدین بتوانند بدون نگرانی بر تحصیل یا کار خود تمرکز کنند.

۵.۳. ارائه خدمات حمایت روانی و مشاوره‌ای فرهنگی‌محور توسط مشاورانی که با چالش‌های تازه واردان افغان آشنا باشند.

۵.۴. ارائه ورکشاپ‌های خانوادگی درباره ادغام در فرهنگ کانادا.

۵.۵. ارائه منابع در مورد آموزش K-12 کودکان

ارائه منابع مربوط به آموزش K-12 کودکان به منظور اطمینان از این‌که دانش‌آموزان بتوانند با سیستم مکتب/مدرسه سازگار شوند و والدین نیز نقش خود را در موفقیت تحصیلی فرزندانشان بهتر درک کنند.

۶. اطمینان از آشنایی کارمندان اسکان با جزئیات سیستم آموزشی کانادا و بریتیش کلمبیا

۶.۱. ارائه آموزش‌های حرفه‌ای برای کارمندان اسکان به منظور کمک به تازه واردان برای تحقق اهداف و آرزوهایشان، به جای صرفاً سوق دادن آنان به اسکان فوری.

۶.۲. ارائه آموزش درباره مسیرهای آموزش عالی برای کارمندان اسکان تا بتوانند تازه واردان را به شکل درست‌تر و مؤثرتر راهنمایی کنند.

۶.۳. تهیه فهرستی از مؤسسات یا کورس‌هایی که از نظر مالی و زمانی با نیازهای تازه واردان علاقه‌مند به آموزش عالی سازگار هستند.

۷. داشتن گزینه‌های انعطاف‌پذیر زمانی برای برنامه‌ها

۷.۱. طراحی برنامه‌ها با زمان‌بندی انعطاف‌پذیر، شامل کلاس‌های شبانه و آخر هفته، برای پاسخ‌گویی به نیازهای مختلف.

- ۷.۲. ارائه گزینه‌های آموزش خودمحور برای افرادی که به دلیل مسئولیت‌های دیگر به زمان بیشتری نیاز دارند.
- ۷.۳. برگزاری ورکشاپ‌های مدیریت استرس و ایجاد تعادل میان اهداف شخصی، حرفه‌ای و تحصیلی.

عوامل موفقیت

مصاحبه‌ها درک دقیق‌تر و عمیق‌تری از این موضوع فراهم کردند که چگونه دانش‌های خاص، منابع، و حمایت‌های افراد و کارکنان، در کنار آرزوها و اهداف بلند، به اشتراک‌کنندگان کمک کرد تا به‌طور موفقانه به کالج و/یا دانشگاه دسترسی پیدا کنند، در آن ثبت‌نام کنند و برنامه‌های خود را تکمیل نمایند. تنها چهار نفر از پاسخ‌دهندگان نظرسنجی در این مصاحبه‌ها شرکت کردند. جدول ۲ خلاصه‌ای از عواملی را ارائه می‌دهد که آنان آن را برای موفقیت خود ضروری دانسته‌اند.

درخواست	ثبت‌نام	تکمیل
● داشتن هدف و انگیزه روشن ● انتخاب برنامه‌ها به‌صورت استراتژیک از طریق آماده‌سازی و برنامه‌ریزی ● مشورت با شبکه‌های شخصی و حرفه‌ای برای دریافت نامه‌های مرجع ● نقش فعال در جست‌وجو و تعامل با کارکنان و خدمات حمایتی مؤسسات ● حفظ ارتباط منظم از طریق پیگیری‌ها و روشن‌سازی پالیسی‌ها و اسناد	● آماده‌سازی از قبل برای روند ثبت‌نام ● استفاده فعال از سیستم‌های دانشگاه برای دریافت راهنمایی، برنامه‌ریزی کورس‌ها، ثبت‌نام یا حمایت‌های مالی ● ارتباط واضح و منظم با کارمندان دانشگاه، مانند مشاوران تحصیلی و مشاوران دپارتمان ● داشتن توانایی قوی در دفاع از خود هنگام مواجهه با شرایط، پالیسی‌ها و چالش‌های سیستمی	● داشتن خودانگیزی و تاب‌آوری ● تمایل به سازگاری با محیط‌های جدید آموزشی و انتظارات یادگیری ● استفاده از استراتژی‌های مدیریت زمان ● پذیرش نیاز به فداکاری و تعهد کامل به مسئولیت‌های تحصیلی ● تلاش برای تصمیم‌گیری آگاهانه در طول مسیر تحصیلی